

Euroopan unionin
osarahoittama

Opas toiselle asteelle siirtymiseen

OPINTO-OHJAAJA

Yleistä huomioitavaa:

- Oppilas otetaan vastaan sellaisena kuin hän on, opinto-ohjaajan antama tieto on yksilöllistettyä. Ohjausprosessi etenee oppilasta kuunnellen.
- Puhutaan kieltä, jota nuoret ymmärtävät. Välillä piirretään juttuja, kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa.
- Infot nuorille mielenkiintoisiksi, konkretiaa kehiin. Esimerkiksi REDUn videot ovat hyviä.
- Nuoren omien piirien vaikutuksen huomiointi.
- Käydään läpi lukion ja ammatillisen koulutuksen vaatimuksia ja valmiuksia kattavasti.

Kun nuorella on tuen tarpeita:

- Osaopiskelu- ja osatyökyvyn arvostus ja sosiaaliset aspektit, toimitaan sen hetkisen ohjeistuksen mukaisesti.
- TUVA-ohjauksen osalta kiinnitetään huomiota siihen, miten asioista puhutaan. Kutsutaan TUVA-opiskelijoita kertomaan 9. luokkalaisille opinnoista.
- Selvittääkää myös harkinnanvaraisen haun mahdollisuudet yhdessä huoltajien kanssa.

Huoltajayhteistyö:

- Keskusteluyhteys huoltajiin tulisi avata jo 6. luokan ja 7. luokan vaihteessa (esimerkiksi huoltajaillassa).
- Ohjataan huoltajia keskustelemaan yhdessä nuoren kanssa.

Keskeisiä huomioita:

- Opinto-ohjaaja on vastuussa tehostetusta oppilaanohjauksesta, tärkeää tehdä yhteistyötä luokanvalvojan ja erityisopettajan kanssa, jotka kohtaavat oppilaita enemmän.
- Opinto-ohjaajalla ja erityisopettajalla on vastuu tiedonsiirrosta.
- Oppilaan ja huoltajien tiedottaminen saatavilla olevasta avusta.
- Tehostetun oppilaanohjauksen tärkeys 8. ja 9. luokilla.
- Kohdennettua pienryhmäohjausta tulisi hyödyntää enemmän. Pienryhmäohjaus kollegan kanssa.
- Aloille tutustumiset, koulutuskokeilut ja yhteishakuilta 9. luokan syksyllä.
- Yksilölliset tutustumiskäynnit tuen tarpeita omaaville.
- Tukea tarvitsevien nivelvaiheen aloitus aiemmin keväällä, tukea tarvitsevien huomiointi ja ohjauksen räätälöinti oppilaan mukaan.
- Huoltajien opastus, vastuutus ja sitouttaminen.
- Huoltajat mukaan oppilaan kanssa tutustumaan toiselle asteelle.

Moniammatillinen yhteistyö:

- Huomioitava moniammatillisen tuen mahdolliset muutokset siirtymävaiheessa, moniammatillisen verkoston pysyvyys.
- Kutsutaan toisen asteen opiskeluhuollon toimijat jalkautumaan perusasteelle, myös pienille kouluille, sairaalakouluun ja maakuntiin.
- Erityisoppilaitoksista kertominen, kutsutaan esim. vieraileva asiantuntija esittelemään.
- Pitää uskaltaa ottaa apua vastaan, ei pidä pärjätä yksin.
 - Jokainen on oman alansa ammattilainen.
- Oppivelvollisuuskoordinaattorin rooli tärkeä.
 - Nuoren helppo ottaa yhteyttä, nuorille ja huoltajille tärkeä, vapaaehtoinen yhteys koordinaattoriin.
- Vastuun jakaminen, ei lokerointia (tietotaitojen hyödyntäminen).
- Kokemusasiantuntijat, tukihenkilöt ym. mukaan tarvittaessa.
- Tiedonsiirron tärkeys!

8. luokalla:

- Koulutusasteet, alat ja ammatit tutuksi.
 - Käydään läpi eri vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteet huomioiden.
- Hyödynnä oppilaitostutustumiset esimerkiksi autojen ja koneiden päivä, REDUn avoimet ovet.
- Selvitä mahdollisuutta kutsua toisen asteen opiskelijoita kertomaan lukio-opiskelusta ja ammatillisista opinnoista.
- Kannusta oppilaita hakeutumaan TET-jaksolle tulevia opintoja ajatellen.
- Luokanvalvojan poissaoloseurannat koko yläkoulun ajan.
- Palaverit, ohjaus: huoltajat ja muut tarpeelliset tahot koulun ulkopuolelta mukaan.

9. luokalla:

- Tutustumiset oppilaitoksiin syksyllä.
 - Prosessi, joka toisilla voi alkaa jo kasilla, toisilla ysin jouluna.
 - Selvitä mahdollisuutta järjestää enemmän tutustumispäiviä toisen asteen oppilaitoksiin.
- Ohjauskeskustelut huoltajien kanssa syksystä kevään yhteishakuun asti.
- Demohaun tekeminen ennen yhteishakua.
- Tiedonsiirtolomake maalis-huhtikuussa, erityisopettajan kanssa
- Pääsy- ja soveltuvuuskokeista tiedottaminen maalis-huhtikuussa.
- Etsivien nuorisotyöntekijöiden vierailu.
- Kevätkirje toukokuussa, jossa tärkeät päivämäärät ym.
- VALPAS-päivä elokuun lopussa, ilmoitukset oppivelvollisuuskoordinaattorille.
- Syksyllä tiedonsiirto toiselle asteelle, yhteistyö erityisopettajan kanssa

9. luokan vuosikello:

- Oppilaan kiinnostusten, vahvuuksien ja taitojen selvittäminen, eri ammatillisiin aloihin tutustuminen.
- Itsearviointitehtävien ja testien hyödyntäminen.
 - Eri vaihtoehtojen huomioiminen: ammattikoulu, lukio, ammattilukio, TUVA.
- Ennakointi tulevasta ammatillisen lukion ja lukion jaksotuksesta.
- Opintopolun yhteishaun päivämäärät.
- Yhteishaun pisteet ja keskiarvot lukioihin.
- Mahdolliset pääsy- ja soveltuvuuskokeet.
- Pääsykoevalmennus halukkaille maalis-huhtikuussa.
- Harkinnanvaraisen haun huomioiminen.
- Kevätkirje oppilaille.

Materiaali on tuotettu osana Euroopan sosiaalirahaston rahoittamaa *SINNI – Monitoimijainen lähiympäristö nuoren omien valintojen lujittajana koulutuksen nivelvaiheissa* -hanketta (2023-2025). Hankkeen toteuttajina toimivat Lapin yliopisto ja Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU. Materiaalin tekemiseen ovat osallistuneet hankkeen yhteiskehittämisessä mukana olleet Rovaniemen, Kittilän, Ranuan ja Sodankylän perus- ja toisen asteen toimijat.